

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Віктор КВАС 1985 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2019 році Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» за спеціальністю «Менеджмент», з жовтня 2023 року навчається в аспірантурі за вечірньою формою здобуття вищої освіти у Київському національному університеті технологій та дизайну Міністерства освіти і науки України, м. Київ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Київського національного університету технологій та дизайну Міністерства освіти і науки України, м. Київ від «23» жовтня 2025 року № 434, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Зорини ШАЦЬКОЇ, доктора економічних наук, професора, ученого секретаря, професора кафедри економіки Київського національного університету технологій та дизайну.

рецензентів –

Поліни ПУЗИРЬОВОЇ, доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри економіки Київського національного університету технологій та дизайну;

Тетяни ВЛАСЮК, кандидата економічних наук, доцента, декана факультету економіки та управління Київського національного університету технологій та дизайну

офіційних опонентів –

Ольги КЛЮЧКИ, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету,

Віти ФЕДИНИ кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

на засіданні «23» грудня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Віктору КВАСУ на підставі публічного захисту дисертації «Економічний механізм недержавного пенсійного забезпечення в трансформаційній системі України» за спеціальністю 051 Економіка.

Дисертацію виконано у Київському національному університеті технологій

та дизайну Міністерства освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник: Анна ОЛЕШКО, доктор економічних наук, професор.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Основні результати дослідження, ступінь їх наукової новизни та значущості полягають у обґрунтуванні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо формування та впровадження економічного механізму недержавного пенсійного забезпечення в умовах трансформаційної економіки України. Основні положення, що визначають наукову новизну дисертаційної роботи полягають у наступному:

уперше:

- розроблено економічний механізм недержавного пенсійного забезпечення, впровадження якого забезпечує дуалістичний вплив на учасників, на користь яких сплачуються пенсійні внески, та недержавні пенсійні фонди, що дозволяє: по-перше, забезпечити захист прав та економічні вигоди учасникам системи недержавного пенсійного забезпечення за рахунок страхування, нагляду за діяльністю обслуговуючих компаній та контролю за їх інвестиційною діяльністю; по-друге, максимізувати зиски недержавних пенсійних фондів шляхом накопичення, розподілу та інвестування пенсійних накопичень для забезпечення високого рівня прибутковості пенсійних активів та використання фінансових інструментів вкладення коштів;

удосконалено:

- функціональний підхід до трансформації системи недержавного пенсійного забезпечення шляхом систематизації цілей, завдань та напрямів діяльності її суб'єктів за економічною, соціальною, накопичувальною, інвестиційною та конкурентною функціями;

- сутнісні характеристики макроекономічних ризиків системи недержавного пенсійного забезпечення, які на відміну від інших, відображають зменшення ймовірності отримання учасниками недержавних пенсійних фондів справедливого пенсійного та інвестиційного доходу внаслідок падіння ВВП, зайнятості та оплати праці, еміграції населення, інфляції, зменшення віддачі від інвестицій та дохідності активів;

- науково-аналітичні підходи до оцінки економічного стану та рівня розвитку недержавних пенсійних фондів з їх поділом на відкриті, корпоративні та професійні за показниками інвестиційного доходу, структури активів за інструментами, чистої вартості активів та прибутку від інвестування, що дозволило виявити залежність між падінням економічної активності і девальвацією національної валюти в умовах воєнного стану в Україні та зменшенням інвестиційних можливостей фондів, що полягають в обмеженні їх здатності генерувати дохід для учасників і зниженні чистої вартості активів;

набули подальшого розвитку:

- обґрунтування дуалістичної природи функціонування і розвитку недержавних пенсійних фондів, що полягає у їх позиціонуванні: по-перше, як соціальних інституцій, що вирішують завдання щодо забезпечення пенсіонерів вищими доходами в старості за рахунок використання коштів та отримання інвестиційного доходу від участі в недержавній накопичувальній пенсійній 25

системі; по-друге, як акумулюючих інституцій фінансового посередництва, що трансформують заощадження населення в інвестиції;

– варіативні комбінації оптимального поєднання механізмів державного та недержавного пенсійного забезпечення, що ґрунтуються на трансформації накопичувальної пенсійної системи третього рівня і дозволяють забезпечити пенсіонерам додатковий пенсійний та інвестиційний дохід та виплату гарантованих державою пенсій з Пенсійного фонду України;

– наративи розвитку недержавних пенсійних фондів, що включають просвітницьку діяльність щодо переваг участі у цих фондах та сприятимуть підвищенню довіри громадян до недержавної накопичувальної пенсійної системи; впровадження податкових пільг для учасників як стимулу громадян до участі у недержавному пенсійному забезпеченні; цифровізація процесів управління пенсійними накопиченнями шляхом розробки та впровадження онлайн-платформ, мобільних додатків; розширення інвестиційних можливостей та диверсифікації активів фондів, що мінімізуватиме ризики та забезпечить стабільний дохід для учасників.

Здобувач має 13 наукових праць, з них: 5 статей – у фахових виданнях категорії Б з економіки, 8 публікацій – у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, 1 публікація, яка додатково відображає результати дисертації. Загальний обсяг публікацій – 3,5 друк. арк., з яких автору належить 1,9 друк. арк.:

1. Олешко А. А., Будякова О. Ю., Квас В. О. Регулююча роль держави у відновленні національної економіки. *Економіка та держава*. 2022. № 8. С. 15-18. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.8.15 (0,5 друк. арк.). Особистий внесок автора: запропоновано впровадження моделі державного регулювання, що ґрунтується на імперативах активної регулюючої ролі держави в економічних процесах (0,2 друк. арк.). URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/20334>

2. Квас В. О., Будякова О. Ю., Романчук М. В. Сучасний стан недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. 2023. № 10 (78). С. 108-115. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-10-9329> (0,6 друк. арк.). Особистий внесок автора: розроблено схему учасників недержавного пенсійного забезпечення в Україні (0,2 друк. арк.). URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/25491>

3. Квас В. О., Олешко А. А. Теоретичне обґрунтування удосконалення і розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 16. С. 74-78. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.16.74> (0,5 друк. арк.). Особистий внесок автора: визначено переваги і недоліки функціонування недержавних пенсійних фондів з урахуванням кращих пенсійних політик розвинених країн. (0,2 друк. арк.).

4. Квас В. О., Олешко А. А. Антикризове управління недержавними пенсійними фондами. *Ефективна економіка*. 2025. № 8. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.8.40> (0,4 друк. арк.). Особистий внесок автора: запропоновано антикризове управління системою пенсійного забезпечення на макро- та мікроекономічному рівні (0,2 друк. арк.).

5. Квас В. О., Олешко А. А. Впровадження економічного механізму

недержавного пенсійного забезпечення в трансформаційній системі України. *Грааль науки*. 2025. № 56. С. 52-56. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.09.2025.005> (0,3 друк. арк.). Особистий внесок автора: обґрунтовано впровадження економічного механізму недержавного пенсійного забезпечення в трансформаційній економіці України (0,2 друк. арк.).

Опубліковані праці апробаційного характеру

6. Будякова О., Квас В. Роль недержавних пенсійних фондів в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови України. *Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації*: тези доповідей IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, КНУТД, 7 жовт. 2022 р. С. 55-56. (0,2 друк. арк.). Особистий внесок автора: визначено роль недержавних пенсійних фондів в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови України (0,1 друк. арк.). URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/20212>

7. Квас В. О. Пенсійна реформа як фінансовий інструмент досягнення сталого розвитку України в умовах трансформаційної економіки. *Фінансові інструменти сталого розвитку держави в умовах системної економічної трансформації*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Хмельницький – м. Херсон, Херсон : Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 14 черв. 2023 р. С. 26-28. (0,1 друк. арк.). URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/25768>

8. Квас В. О., Будякова О. Ю. Міжнародний досвід впровадження недержавних пенсійних фондів. *Пріоритети розвитку фінансів, менеджменту та маркетингу: традиції, моделі, перспективи*: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 25 травн. 2023 р. С. 174-178. (0,2 друк. арк.). Особистий внесок автора: досліджено міжнародний досвід впровадження недержавних пенсійних фондів та нові можливості впровадження трирівневої пенсійної системи (0,1 друк. арк.). URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/25777>

9. Квас В. О. Основні ризики пенсійної системи. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Київ, КНУТД, 23 квіт. 2024 р. С. 177-180. (0,2 друк. арк.). URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/26998>

10. Квас В. О. Розвиток недержавних пенсійних фондів в умовах повоєнного відновлення України. *Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації*: тези доповідей VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, КНУТД, 4 жовт. 2024 р. С. 70-71. (0,1 друк. арк.). URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/29678/1/1_%D0%97%D0%90%D0%9C.%202091%20%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_05.12.2024%20%281%29-2-70-71.pdf

11. Квас В. О. Правове регулювання системи недержавного пенсійного забезпечення в контексті повоєнного відновлення України. *Проблеми реалізації прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права в Україні* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., К.: КНУТД, 8 жовт. 2024 р. С. 182-185. (0,1 друк. арк.). URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/28349/1/PRPSZISPU_2024_P182-185.pdf

12. Квас В. О. Впровадження механізму недержавних пенсійних фондів в трансформаційній економіці. *Формування новітньої парадигми управління*

публічними та приватними фінансами в Україні : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., м. Хмельницький – м. Херсон. Херсон : Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 10 груд. 2024 р. С. 224-227. (0,1 друк. арк.). URL: <https://kntu.net.ua/ukr/content/download/119738/670081/file/>

13. Олешко А. А., Квас В. О. Недержавне пенсійне забезпечення та макроекономічна стабільність. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Київ, КНУТД, 29 квіт. 2025 р. С. 284-285 (0,2 друк. арк.) Особистий внесок автора: визначено перспективи розвитку НПФ для макроекономічної стабільності (0,1 друк. арк.).

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Зорина ШАЦЬКА, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор економічних наук, професор, учений секретар, професор кафедри економіки Київського національного університету технологій та дизайну. Оцінка позитивна, без зауважень.

Поліна ПУЗИРЬОВА, рецензент разової спеціалізованої вченої ради, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економіки Київського національного університету технологій та дизайну. Оцінка позитивна, без зауважень.

Тетяни ВЛАСЮК, рецензент разової спеціалізованої вченої ради, кандидат економічних наук, доцент, декан факультету економіки та управління Київського національного університету технологій та дизайну. Оцінка позитивна, без зауважень.

Ольга КЛЮЧКА, опонент разової спеціалізованої вченої ради, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету Оцінка позитивна, без зауважень.

Віта ФЕДИНА опонент разової спеціалізованої вченої ради, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту. Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Віктору КВАСУ ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Зорина ШАЦЬКА